

MODERNÍ KATECHISMUS

S TROCHOU PEPŘE NA POROZUMĚNOU.

Napsal

P. FRANTIŠEK BLAŽÁK, C. Ss. R.

S povolením představených.

V Praze 1907.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.

Konečně! Konečně přece jednou! Ti nejučenější a nejmodernější ze všech učenců už se usnesli, že teď na světě má býti všecko jiné. Stálo to práce, ale už je to.

Katechismus je dle toho též sestaven, a hlasatelé do celého světa se rozcházejí, aby nové učení, jímž svět obnoven býti má, všem kázali.

Také do Kudrnkova přijel Dr. Rumpálek, svolal obec, a jal se moderní svůj katechismus vykládati. Pojďme tam také a poslouvejme.

„Ctění společnosti,“ ujímá se slova p. doktor, „dosud stál svět nohama vzhůru! Snad jste to ani sami nepozorovali. Inu, každý všecko nemůže věděti. Ale teď my učenci postavíme svět na nohy. A to se stane takto :

Hlava I.

O myšlení.

Především musí lidé od této chvíle *myslet*, a to zcela jinak, než dosud: musí *myslet moudře a volně*. To je první zásada našeho nového katechismu. Proto se my učenci též nazýváme *myslitelé*.

Dosud totiž lidé mysleli jen hloupě, mysleli, že je jeden Bůh, všemohoucí Tvůrce, nejvyšší Pán, mysleli, že duše lidská je nesmrtelná, mysleli, že musí přikázání boží a církevní zachovávat. To vše bylo samo hloupé myšlení. Teď musí každý moudře myslet. Teď musí každý myslet, že není Boha, ani pekla, ani nebe, že smrtí je všemu konec, a že tudíž žádný nemusí nikoho poslouchat, ani Boha ne. To je moudré myšlení.“

„Co, co?“ ozval se najednou chalupník Radák, „tohle je zajímavé. Tolik asi myslí také mé tele v chlívě. Proto se tedy jmenujete myslitelé?“

„Buďte ticho,“ zakřikli ho někteří, „nevidíte, že má pan doktor zlaté brejle, bude také něčemu rozumět,“ a Radák umkl. A pan doktor vykládal dále:

„Teď se bude také jen *volně* myslet. Dosud se nemyslelo volně. Dosud každá věc, když byla dokázaná, musila se mít za pravdu. Tím však volné myšlení se omezovalo. Ale teď důkazů nebude třeba. My učenci důkazů nepotřebujeme a nechceme; my chceme jen myslet. S důkazy ať si jde každý třeba k čertu. Teď bude smět každý myslet bez důkazů co chce a jak chce a nemusí se žádný o žádné důkazy starati. Nebo každý může myslet úplně *volně* — to je od nyníška právo každého.“

„No,“ ozval se zas Radák, „tohle se bude hodne líbiti našemu panu soudnímu adjunktovi; ten se tedy také nebude s námi už tolik musit štrapicírovat a po důkazech se ohlížet; bude s námi aspoň brzo hotov.“

Této poznámce uěkterí se smáli, jiní nad tím vrtěli hlavou. Pan doktor ale, jakoby se ho to netýkalo, rozkládal dále.

Hlava II.

· O náboženství.

„*Náboženství* zůstane, ale bude vymaněno z rukou církve a kněžstva. Nejsme proti náboženství, ale náboženství bude teď něco zcela jiného, než co dosud tímto slovem se rozumělo. Dosud se tvrdilo, že náboženství je souborn pravd i povinností našich týkajících se Boha a našeho poměru k němu. Ale teď musí každý myslet, že to není pravda, a musí naopak myslet, že náboženství není nic jiného, než představa naší obrazotvornosti.

Každý musí si totiž myslet, že ve skutečnosti Boha žádného není, nýbrž že Bůh je jen tak, jak si ho kdo právě ve své fantasmii udělá a jak si ho kdo pomyslí a představí. Tedy Boha mohu si představit, jak chci, třeba i rohatého, neb se čtyřma nohama a jedním okem, vůbec, jak se mi líbí. A mohu si ho třeba tak i namalovat, aneb si ho tak ze dřeva neb z kovu zhotovit. A mohu jej potom uctívat též, jak sám chci, mohu mu třeba holí vyprávěti, když se mi něco nelíbí, a to může být jediná má úcta, kterou tomu svému Bohu prokazuji, nechci-li ho jinak ještě uctívat. Víc není třeba. A nikdo mne proto kárati nebo jakkoli poučovati nesmí. Moderní náboženství, které teď bude světem vládnouti, víc od nikoho nežádá. Co tedy kněží kážou, to není náboženství; co církve hlásá, to též náboženství není. Víra také není náboženství; víra se vůbec protiví rozumu, protože ten, kdo věří, je nerozumný, hloupý. Věřit nemáme nic. Desatero božích přikázání též nepatří k náboženství. Moderní náboženství vůbec nemá žádných přikázání. Moderní náboženství záleží jedině v tom,

že si každý může udělat Boha, jakého chce a že ho může uctívati též, jak chce.

Toť se rozumí, že náboženství takové je úplně soukromou věcí. Ve veřejnosti žádného náboženství už nebude. Kdo náboženství chce mít, ať si ho má, ale jen *pro sebe, v soukromí*.

Povinen ovšem také nikdo nebude, aby nějaké náboženství měl. Náboženství je beztoho jen pro ty hloupější, nevědcmější. Ti ještě jakéhosi náboženství potřebují, tedy ať si ho ještě prozatím mají, a ať si ho udělají, jak ho každý právě míti chce. Však ono se jim časem také přejí a je omrzí, a tak znenáhla uznají všichni, že náboženství k ničemu není, a potom nebude vůbec žádného náboženství nikde u nikoho ani na veřejnosti, ani v soukromí. A tak to právě musí jednou býti a přijíti.“

„Tohle je ale holá bezbožnost!“ vykřikl Radák; „Bohu a církvi věřiti nemám, a vám, pane doktore, tyhle bezbožné a rouhavé řeči věřiti mám?“

„Jen se nedurděte,“ okřikoval Radáka p. starosta. „Však naši páni učitelé též nám už leccos podobného povídali. My tomu teď ještě nerozumíme. Ale časem nám také světlo vzejde. Tak prozatím vyčkejme a mějme strpení!“

Hlava III.

O kněžích a církvi.

Pan doktor pokračoval ve svém výkladu, řka:

„*Kněží přestanou a církev nebude. Knězem bude každý sám pro sebe.* Kdo bude míti nějaké náboženství, odbude si své náboženské úkony sám, jak bude chtít. Kněžím se už nebude platit ani

za křest, ani za oddavky, ani za pohřeb. Každý si to udělá sám dle své chuti a zadarmo. A nebude ani žádných křestních a podobných listin potřeba.

Dosud byl kněz považován za prostředníka mezi Bohem a lidmi, a měl poslání a moc od Boha. Ale teď si musí každý myslet, že kněze nepotřebujeme; teď si musí každý myslet, že kněz k náboženství nepatří, že je pouhý prostý kšeftař, že se knězem sám neprávem udělal, že je knězem jen pro svou výživu, a že tedy nemá žádné moci, ani poslání od Boha. A proto musí všichni kněží přestat, a ať si je každý, kdo nějaké náboženství ještě chce mít, sám pro sebe velebným pánem.

Proto také nebude žádných kostelů. Všecky kostely se promění v kasárny, v trestnice, v pracovny a v podobné ústavy, anebo se sboří, anebo se prodají na skladiště a pod. Do kostela se chodit nebude. Nač tam také v blátě, sněhu a dešti se šlapat a brodit?

Mše sv. sloužit se nebude. Služby boží vůbec všecky přestanou. Kazatelny se sboří. Zpovědnice všecky se spálí. Hříchů také žádných nebude; neb žádné zlo, ani nejhorší zločin nebude hříchem se směti nazývat, a proto se také žádné hříchy nebudou muset odpuštět. Zpověď tedy přestane nadobro.

A když nebude žádných kněží, ani služeb božích, ani jakýchkoli společenských úkonů náboženských, tak nebude ani žádné církve.

Dosud se vždy dokazovalo, že církev je ustanovena od Boha a od Krista Pána samého, aby světu víru i náboženství Kristovo zvěstovala a zachovala. Ale teď bude jinak. Ďas vem důkazy. My chceme a budeme jen myslet. Teď každý ať si myslí, že církvi do náboženství nic není, že

církev nemá s náboženstvím co dělat. Od nynějška nebude mít tedy církev žádného významu, a proto musí přestat. A když přestane církev, přestane i všechno to, co nám církev hlásá a nařizuje.

Církev nám hlásá, že máme dle víry žít. To přestane.

Církev nám káže, abychom desatero božích přikázání světili. To také přestane.

Církev chce, abychom přijímali svátosti. I to přestane.

Svátosti žádné nebudou, ani křest, ani zpověď, ani manželství, ani nejsv. Svátost, ani svěcení kněžstva. Slovem, čemukoliv církev učí, to přestane.

Ba ani státy nebudou směti církev a stav kněžský uznávat. Stát a církev budou odloučeny, t. j. církev a kněží nebudou od státu nikterak chráněni, ani podporováni. Naopak kněz bude platit jen za pobudu a tuláka, který jen podvodem se živiti chce, a dle toho bude s ním též jednáno.

Tak to tedy bude vypadat s církví a s kněžími. Ať zhynou!“

A pan doktor si oddechl a utřel si pot a zapěněnou hubu.

„Tohle jsou zlatá zrnka,“ přizvukovali někteří z místní vesnické intelligence, jimž kostel, zpověď a slovo boží už dávno nevonělo. „Je to opravdu poklad, jež nám pan doktor přináší.“

„Ano, ano,“ dodal Radák, „zdá se mi však, že z toho pokladu ten nejvíc zbohatne, kdo nejméně zná rozdíl mezi mým a tvým, nebo jak my prostě říkáme, zloděj a šejdíř. Takové učení lidé toho druhu už dávno si přáli.“

„Jen se nebojte,“ chlácholil pan starosta, „nebude to snad přece tak zlé!“

Hlava IV.

O mravnosti.

„Mravnost bude na světě,“ pokračoval pan doktor, „to nejvyšší. Mravnost bude příště mnohem výše stát, než náboženství.“

Dosud se říkalo, že to je mravnost, když někdo dle náboženství a sv. víry žil, zvláště, když zachovával přikázání boží a církevní, bližní své miloval atd. Ale teď už to platit nebude; taková mravnost už nikde nebude smět býti. Moderní mravnost nemá s náboženstvím vůbec nic co dělat. Lidé budou mravní i bez víry a bez náboženství.

Mravnost tedy bude a musí býti! To my chceme, ale chceme mravnost moderní, a ta bude vyšší než všechna dosavadní náboženská mravnost.

A aby se naznačilo i slovem samým, že tato moderní mravnost bude vyšší, než všechno náboženství a než i svatá víra sama, bude se jmenovati cizím, nesrozumitelným slovem *humanitou*.

A v čem tedy tato moderní mravnost čili humanita bude záležeti?

Hlavní přikázání humanity bude: Člověče, pomni, že nemáš nad sebou žádného Boha, ani zákona božího. Tys sobě sám bohem.

Čiž tedy, cokoliv se tvým přirozeným chtíčům, choutkám a přáním zlíbí.

Popadnou-li tě pohlavní chtíče, hov jim, kde a jak můžeš.

Zachce-li se ti cizího statku, opatř si ho všemožným způsobem.

Toužíš-li po úřadě, cti a slávě, proklesti si k tomu cestu všemi způsoby. Prostředků k tomu smíš užiti jakýchkoli. Máš sílu a chytrost. Tím

si pomoz. Jen dej pozor, ať tě někdo jiný v tom nepřekoná. Kdo je silnější a vychytralejší, ten zvítězí, toho bude právo. Podlehneš-li, tvá bude vina.

Dosud sice učila církev, že člověk je pádem Adamovým a hříchem dědičným zkažen a k zlému nakloněn, a že tedy vášně a náruživosti a nezřízené chtíce smyslné jsou hříšné, a že jim tudíž člověk musí odpírat a nesmí jimi se nechat opakovat.

Ale teď si bude každý zkrátka myslet, že to vše, čemu církev dosud učila, není pravda. Teď se budou všecky chtíce a žádostivosti, aťsi jakékoliv, považovati za stejně dobré a každý bude jim smět se oddávati; a může vším způsobem a všemi prostředky proti těm se hájit, kteří by mu v tom chtěli nějak překážet.

A zákony státní musí se také dle toho změnit, ne-li hned, aspoň znenáhla. Kdo svým vášním a náruživostem hová, aťsi jakkoliv, nesmí být za to stíhán, ani trestán. Naopak, stát musí takové chránit a podporovat.“

„Aha, teď se mi už rozbřeslo v mé staré hlavě,“ přerušil p. doktora Radák. „Teď pochopuji, pane doktore, proč jste nám před chvílí pravil, že nesmí už žádných kněží býti. Kněží by vám tohle vaše povídaní s kazatelny pořádně osolili. A toho se bojíte. Co? Vy jste chytrák! Proto tedy napřed chcete ubít kněze. Inu, chytrost nejsou žádné čáry!“

„Radák má přece jaksi trochu pravdu,“ přizvukovali někteří; „náš velebný pán nám kázával zcela jinak a dokazoval nám vždycky všecko tak rozumně, že jsme mu musili věřit, i když se to někdy našim zlým návykům nelíbilo. Ale vy, pane doktore, nám povídáte tolik nových věcí a tak podivných. A kdybyste nás aspoň nějak o tom

svém říkání také přesvědčil. Ale to nic. Pořád jen chcete, abychom si všecko to, co nám povídáte, jen mysleli, že je to pravda, ale nám se z toho točí hlava, a nechce nám to na rozum.“

„Jste zpátečníci, tmáři!“ obořil se na ně lítostně pan doktor. „Nejste ještě zralí, uvědomělí, neznáte ještě moderního pokroku, vzdělání, intelligence. Však časem všecko poznáte. Poslechněte jen, co vám povím dál ještě. To se vám jistě zalíbí.“

„Druhým zákonem humanity bude: Všichni budeme sobě rovni, všichni budeme bratři a sestry. Pracovat bude moci každý, kdy, kde, jak a co bude sám chtít. Nutit k práci nebude smět nikdo nikoho. Vždyť budeme si všichni rovni, všichni budeme mít stejná práva. A světa užívati budeme také všichni stejně. A panovati budeme též všichni. My nejsme neloyální, nejsme proti trůnu, ale upravíme si vše tak, abychom všichni byli stejně navrchu; nebo musíme býti sobě všichni rovni, sami bratři, samé sestry. A všecko bude všem náležeti.“

Radák se při tom zaškaredil a pravil: „Pane doktore, já vám nerozumím. To jsou samé nesmysly, co tu chvástáte. To se nedá provést. — Kdo chce pracovat, ať pracuje, a kdo nechce, ať nechá? Tedy jedni budou pracovat na druhé, lenochy? Já na lenochy pracovat nebudu, a nikdo z nás, a vy, pane doktore, také ne! Kdo tedy bude pracovat! — A že všichni budeme stejně světa užívat? Pak sníme, co na světě je, pohodlně za jeden týden. A co potom? — A že budeme všichni vládnout a panovat? Kdo tedy bude poslouchat? Nikdo? Já vám za takové panování a za takové bratry a sestry mockrát děkuju. — A všecko má všem náležet? Tedy ani ta chalupa, na kterou jsem se tolik nadřel, nebude mou?“

Vezme si ji nějaký lenoch, aby mohl světa stejně s ostatními užívat?“

„Ale, ale, mírněte se,“ hájil se pan doktor. „Jste tu opravdu samí tmáři, ničemu nerozumíte. Já pravím, že každý si to bude moci tak zařídit, jak jsem pravil, t. j. každý bude k tomu míti sílu, rozum a právo. V tom si budeme všichni rovni. Kdo pak svých sil a svého rozumu dovedně použije, ten si to také tak zařídí, jak jsem pravil. A ti ostatní, když podlehnou, budou otroci; bude ale jejich vina, ať otročí, když podlehli.“

„A tak, teď vám rozumím,“ odvětil Radák. „Bude tedy platit pěstní právo. Každý má pěst; v tom jsme si rovni, v tom jsme bratři a sestry. Ale kdo pěstí bude více tlouci a bude při tom vychytralejší a podlejší, ten ostatní ubije a bude pánem a zařídí si potom svůj život podle té moderní humanity. A ti ostatní budou jeho otroky jen svou vinou, že se dali přemoci a ubíti. To bude komedie na světě! To je tedy ta humanita nešťastná?“

„Přátelé, jen se nelekejte,“ těšil p. doktor, „vy si nesmíte myslet hned vždy to nejhorší, že vy sami budete těmi ubitými; vy si musíte myslet, že budete těmi pány. Já jsem vám ostatně dosud sdělil jen všeobecné zákony humanity; tomu ovšem ještě málo rozumíte, je to pro vás příliš vysoké. Ale počkejte jen, až se tato moderní humanita ve všech svých důsledcích provede; a to se musí státi; potom bude se na vše zcela jinak koukat. Důsledky ty na př. jsou:

Ženit a vdávat se budete směti zcela dle libosti, kdy a jak a kolikrátkoliv se vám zalíbí. Nebudete muset trápiti se v manželství, ve kterém se vám zle daří.

Dítky sobě též nebudete věšet na krk, když nebudete právě chtít. A s výchovou dítek nebudete míti též žádných starostí. Necháte je růsti jako dříví v lese. To vás nebude nic státi.“

„Dost!“ uhodil v tom Radák pěstí na stůl, „dost, pane doktore! Máte nás za bláznny nebo za padouchy? Z těch vašich důsledků bude na světě pravá Sodoma, pravý Babel! A kdybychom my všichni lidé byli samá hovada, tak by to horší nemoblo býti!“

Hlava V.

O moderním nebi.

„Mýlíte se,“ odvětil pan doktor, „na světě nebude žádný Babel, nýbrž ráj, hotový ráj. Humanita promění svět v pravé nebe. Nebo kdy považujeme se za opravdu šťastné? Kdy říkáme, že máme nebe na zemi? Tehdy, když všecky své tužby, přání a žádosti pozemské vidíme splněny; tehdy, když už nic nevíme, co bychom si tu ještě přáli, a toho neměli. Pokud nás pozemské tužby a žádosti tísní a pohánějí, aniž bychom je uspokojiti mohli, býváme nešťastni. Nebe naše záležitě tedy v uspokojení všech žádostí. A toho nám právě humanita plnou měrou poskytuje. Kdo dle humanity žije, může všem žádostem hověti.“

Církev naopak učí, že člověk má své žádost přemáhat a potlačovat a je podrobovat vůli a rozumu a zákonu božímu.

To není pravda. Přemáhat se člověk nemůže a nemusí. Nadarmo by se trápil. K čemu chtíče má, když jim nemá hovět? Jen tehdy je člověk šťasten, když všem chtíčům dovede vyhověti. Toť naše nebe, to jsou naše poslední věci, to je náš

nejvyšší cíl. Běda, kdo tomu nerozumí — nikdy šťasten nebude.“

„Toto vaše nebe,“ vskočil doktorovi Radák do řeči, „si uměla podle té moderní humanity velmi dobře zjednatí na příklad hraběnka Tarcwská, o které právě noviny psaly. Vzala si milionáře a byla s ním zprvu velmi šťastnou. Ale časem se jí to znelíbilo. Proto žila s různými záletníky a byla zas s každým nějaký čas za zády muže šťastnou. A když se jednoho záletníka jinak zbaviti nemohla, popudila prý proti němu svého muže, aby ho zabil, a byla zas šťastnou. Na to dala se s mužem svým rozvésti a žila s Prilukovem, který svou ženu zapudil, a byla zas šťastnou, a tak šťastnou, že jí ani všecko bohatství Prilukovo a ročních jeho 25.000 dolarů příjmů nestačilo, a že Prilukova i k zpronevěření 50 000 dolarů přiměla. Na to se zamilovala do hr. Komarowského, a zas byla šťastnou. Když pak jí ani hr. Komarowský nepostačil, začala zápletky s Naumovem, který pro ni svou ženu opustil, a byla znovu šťastnou, a aby byla ještě šťastnější, dala hr. Komarowského s Prilukovem zavraždit. A teď sedí ve vazbě, pije bavorské pivo a kouří cigarety a pořád je šťastnou. A budoucně jak ještě šťastnou bude, nevíme, ale šťastnou nějak bude, protože moderní humanita jí bránu ku štěstí dokořán otevírá.“

„A takovéto štěstí, pane doktore, měli bychom i my hledati? Co pak si o nás myslíte? Zač nás máte? Vaše humanita je voda na mlýn darebů. My vašeho nebe uehceme. — Ale já vám, pane doktore, rozumím. Já vím, co chcete. Vy nechcete, abychom si to vaše moderní nebe zařídili, vám o naše nebe nejde. Vy nám jen děláte laskominy, abyste nás chytili do své pasti. Vy, učení páni,

chcete to moderní nebe jen pro sebe samé. Ale sami toho prozatím nemůžete dosáhnouti, tak tedy chcete, abychom vám k tomu dopomohli, abychom pomohli ty vaše darebné zásady všude prosadit. A až toho dosáhnete a budete mít všecku moc v rukou a budete seděti v sedle, pak nás sešleháte bičem a naděláte z nás otroků a vynadáte nám pakáže, a vy sami budete míti nebe. Vy nás tedy chcete jen udělati prozatím svými náhončími a berany a potom svými otroky. — Ale to se vám, bohdá, nepodaří. Tací blázni dosud nejsme, ač jsme se už dost dali balamutit.“

„A kde pak jste, Radáku, všecky ty rozumy vzal?“ tázal se pan učitel trochu podrážděně. „Vždyť jste nám toho skoro víc napovídal, než pan doktor, a ani jsme se vás netázali. Já vám však jen tolik povídám, že podobné věci, jak nám je pan doktor povídal, jsou též tištěné, musí to býti tedy pravda. Kdyby to nebylo pravda, však by se to netisklo.“

„Tištěné, slyšíte, tištěné je to,“ ozývaly se ustrašené hlasy, zvláště ženských. „To je hrůza, je to tištěné, to musí býti tedy pravda. Bůh nás chraň zlého ducha!“ A křižovaly se plny úzkosti, že musí věřit všemu, co je tištěné. A nepomyslely, že i darebové své darebnosti tisknou a že co darební lidé darebného tisknouti dají, tomu nikdo věřiti nemusí a nemá.

Ale p. doktor poznámkou pana učitele a účinkem jejím nabyl nové odvahy a jal se vysvětlovati:

HLAVA VI.

O nepřátelích humanity.

„Vidím, že nové učení mě těžko chápete. Znáám toho příčiny. První příčinou toho jsou kněží.“

Jste pořád ještě v rukou kněží. Ti vás balamutí a váš rozum otupují a všemu pokroku modernímu a osvětě překážejí. Pokud jste v jejich moci, neprohlédnete.

Kněží našemu učení modernímu, naší humanitě nerozumí, nejsou tak vzdělaní, jako my učenci moderní a proto také jiným, jak patří, oči neotevrou. A to právě našemu novému učení škodí. Proto by měli kněží také takovým zásadám se učit, jako my. A pokud to nebude, nebude s kněžími žádná řeč.

A potom kněží se našeho nového učení bojí: bojí se, že lidé pak víru mít nebudou a že nebudou tak žít, jak to víra žádá. Toho se tedy kněží bojí a proto proti naší humanitě stále bojují.

A kdo proti našemu učení brojí a nás nazývá zlými, ten je udavač, denunciant, a proto jsou všeci kněží udavači, denuncianti a naši nepřátelé.

Musíte se tedy kněží bát, jim se vyhýbat, jich neposlouchat, na kázání jejich a do kostela nechodit. Pokud držíte s kněžími, marná naše práce, naší humanity nepochopíte a zůstanete na věky tmáři a zpátečníky.“

„My ale s našimi velebnými pány přece půjdeme,“ ozvaly se některé hlasy. „Naši velební páni nám nikdy neublížili, vždy to s námi dobře mysli a kde a jak mohli nám prospět, rádi to vždy učinili. Ale zda vy, p. doktore, to s námi také tak dobře myslíte, nevíme, a dobrého jste nám ještě nic neudělal. Mnoho nám toho povídáte a mnoho nám slibujete, ale co z toho všeho bude, nevíte ani vy, ani my. Nechce se nám to líbiti. Raději abyste nás nechal na pokoji.“

„Jste k politování,“ odvětil pan doktor rozmrzele, „všecka má práce, všecko mé namáhání zdá se skoro marným. Jste samý předsudek a ne-

můžete se svých předsudků strásti Nejste přístupni ideálu našich snab.

A toho všeho je příčinou vaše náboženská výchova. Vám se náboženské zásady vtloukali už od dětinství, už ve škole, a proto teď něco jiného nemůžete pochopiti. A proto ve škole se nesmí vyučovat náboženství zvláště ne katolickému náboženství; tím dívky jen zblbnou a rozum se jim otupí. Školy nesmí býti katolické a náboženské. Školy nesmí být v rukou kněží a do škol a k dětkám nesmí kněz, aby je v náboženství vyučoval a je nábožensky vychovával. My moderní učenci musíme školy kněžím vyrvati, je od kněží očistit a učinit beznáboženskými. Ve školách bude se pak vyučovat nanejvýš jen tomu našemu novému modernímu náboženství, jak jsem vám je hned na začátku vyložil a dívky budou vychovávány ne podle přikázání božích, jak to kněží chtějí, ale podle naší moderní mravnosti čili podle naší humanity.

Tak si tedy musíme pro naše nové moderní náboženství a pro naši humanitu dívky vychovat. Ty nám budou spíše věřit; my je už k tomu donutíme. S vámi dospělými je marná práce.

Dívky také snadno získáme. Budeme k nim otevřeně mluvit, a nebudeme před nimi nic tajiti, to je od jakživa náš zvyk. A řeč naše bude příjemná jako vonné kvítí, a to dětkám se nejvíc líbí; ty budou naše, ty prohlédnou a s útrpností budou pak vzpomínati na své neuvědomělé zpátečnické rodiče.“

„Pane doktore, nekazte nám dívky!“ zvolal rozhorleně Radák. „Nechte nám je na pokoji, nebo ucítíte mou pěst, až se vám v očích zajiskří. Dívky jsou naše, a my vám je nedáme, abyste je zkazil. Proto jsme si je nevychovali. To bychom

z nich měli pěkné potěšení. — Do škol beznáboženských vám je nepošleme; školy beznáboženské nechceme; k tomu máme všecko právo, a vy nám vnucovati nic nemůžete. Vašeho moderního náboženství a vaší humanity nechceme pro sebe, tím méně pro naše dítky. Vy byste nám odchovali jen zloděje a dareby. To by bylo krásné nadělení! — Vy chcete k našim dítkám otevřeně mluvit, to je tolik jako nestydatě a rouhavě. Vy nebudete dítkám nic tajit; to jest břichy nebudete před nimi tajit, naopak budete dítky jen ke všem hříchům popuzovat. Děkujem vám za to. A řeč vaše k dítkám bude jako kvítí, ale kvítí z čertové zahrádky. Vy dáte všemu pěkná jména, to víme. Hlásáte na příklad volnou lásku a myslíte tím chlípnost a cizoložství; hlásáte krádež a nespravedlnost a pravíte jen, že je to rovnost, že jsme všichni bratři, že všecko všem patří. Ó vy nešlechtní chytráci, vy fariseové. Nazýváte hnojnou jámu zlatým dolem, a chcete, abychom vám věřili a vás ještě za to obdivovali a vám se klaněli. Pane doktore, vemte cylindr a jděte, než se na vás sesypeme. Hubu už neotvírejte, nebo vám to přijde draho!“

A vskutku celá řada mužů a skoro všechny ženy přidaly se na stranu Radákovu a situace pro doktora stala se opravdu vážnou. Tak pan doktor uznal za nejlepší vzít do zaječích; popadl klobouk a šel a byl rád, že zdráv vyvázl. Schůze byla skončena.

Hlava VII.

Začátky nového světa.

Kázání doktora Rumpálka nezůstalo v Kudrnkově bez následků. Dostí přátel tam měl přece.

Vždyť nadarmo tam nebyl povolán a nadarmo neměl tolik odvahy.

Hned po schůzi chvástal se Tonda Humáč, už třikrát trestaný: „Pan doktor nám nic nového nepověděl. To všechno jsem už dávno věděl. A říkával jsem vám to, vy hlupáci, a nechtěli jste mně věřit. Teď jste to slyšeli od samého doktora. Styďte se, zpátečníci. A jestli mně teď ještě někdo zlodějů a bezbožníků vynadá, ať se opováží, ať to zkusí; zdravé hnáty domů nedonese.“ Zatím se účastníci schůze rozcházel.

Radák se svou stranou šel domů; hlouček pak přátel doktorových uchýlil se do hostince, aby svou mrzutost zapili. Seděli, pili a mudrovali. A čím více pili, tím víc rostl jim rozum, tím víc červenaly se jim tváře a rudly jim nosy a blýskaly se jim oči a tím smělejší byli. Činili plány a návrhy až se jim od huby prášilo. Na nezdár schůze brzy zapomněli a jenjen v tom moderním nebi žili, které si nejživějšími barvami malovali a líčili.

Tu dodal si chuti mladý, ale jiskrný domkář Filuta a pravil: „Pánové, nač čekat? Ukažme Radákovi to moderní nebe hned sami, ten se chytne za nos, a potom nám jistě porozumí a dá se k nám i se svou stranou. Já tuhle s p. statkářem Lunem to provedu. Vaše žena, p. statkáři, se mi líbí a váš statek také. Víte co, pane statkáři, já vám dám svou ženu a svůj domek a sám budu s vaší ženou ve vašem statku žít. Zaměníme si to, jsme bratři. To bude naše moderní nebe.“

Statkář Luna otevřel ústa a vyvalil oči a po chvíli vzkřikl: „A to se mi opováží domkář říci?“ A popadl sklenici a hnal se po Filutovi. Ale Filuta také nelenil, a pračka byla hotová. Jedni stáli na straně Filuty a druzí na straně Lunově. Bylo to dopuštění boží. Sklenice lítaly, nože se

blyštěly a krev tekla. Po chvíli zchladli všichni, Filuta a Luna leželi těžce raněni na zemi, šest jiných krvácelo.

Byl z toho soud. Filuta to zaplatil smrtí, třetího dne zemřel a zanechal tři malé děti. Ostatní byli odsouzeni každý dle svých zásluh.

A Radák v neděli na to rozumoval: „Teď to vidíme, kam člověk přijde bez Boha s tím novým náboženstvím a s tou moderní humanitou. Ti učení bezbožníci nás jen o nebe po smrti připraví a okradou a na zemi také žádného nebe neokusíme. My pracující lidé měli bychom z té humanity jen a jen škodu a záhubu.“

Taková humanita může se ovšem líbit bohatým nevěrcům; ti mohou dělat, co chtějí, mají peníze a mohou si všechno dovoliti. Taková humanita je též odvážlivcům vítanou, kteří nemají žádného svědomí a chtějí jen z tuku jiných žítí a toho, co jim nepatří, se zmocnit. A také lidem zvrhlým taková humanita se líbí, kteří nemají pro nic jiného smyslu, než jen pro špatnost a neřest. Ti všichni v humanitě najdou své nebe, ale nebe pohanské. Takové nebe hledali jen pohané. Ale my pohany hýti nechceme. My chceme býti křesťany a katolíky, chceme sv. víře a církvi sv. býti věrni chceme přikázání boží plnit a svátosti přijímat a do kostela chodit a s kněžími držeti a je ctít a poslouchat. Tak najdeme nebe pravé, nebe věčné a budeme spaseni. Tak to chci já a tak to jistě chcete i vy všichni. Přátelé! Chcete to?“

A sterými ústy voláno se všech stran: Chceme! Sláva Radákovi! Sláva mu!

